

Foto Profimedia.cz

Jak vychovat ČTENÁŘE

Každý zapálený čtenář si nejspíš pamatuje první knížku, od které nemohl odtrhnout oči. V dnešním světě plném snadné elektronické virtuální zábavy mají ale děti spoustu jiných lákadel. Jak je tedy přimět k tomu, aby sahaly do své dětské knihovny s radostí? Zkuste jim pro začátek spojit čtení s příjemnými zážitky.

Čtení knih není jen krásný koníček. Dětem otevírá okno do světa fantazie a zábavnou formou jim přináší či prohlubuje mnoho schopností a vědomostí podstatných pro školu i pro život. Osvědčený recept velí dětem předčítat už od nejtělejšího dětství, aby se pak nemohly dočkat, až knížky budou moci otevřít a číst samy.

Co se děti naučí?

Odborníci dávno prokázali, že rodiče, kteří dětem čtou, si tím s nimi budují i lepší

vztah a prohlubuje se jejich vzájemná komunikace. Nehledě na to, že knížka je něco, co se jim kdykoli (i bez signálu) postará o zábavu. Co dalšího dětem čtení přináší?

- **Schopnost naslouchat a porozumět příběhu.** Jde o jednu ze základních lidských dovedností nutných k tomu, aby se dítě orientovalo ve světě, který ho obklopuje. Prostřednictvím příběhů dostává lekce a poučení do života. Při naslouchání si přirozeně trénuje pozornost a schopnost sledovat

souvislosti. Je k tomu nutná i představivost a fantazie. Ty pak dále rozvíjejí dětskou kreativitu. A všechny tyto dovednosti a znalosti dítě ještě prohloubí, až bude schopné číst samo.

- **Empatii.** Výzkum ukazuje, že lidé, kteří čtou beletrii, v níž jsou popsány vnitřní životy postav, mají zvýšenou schopnost rozumět pocitům a postojům ostatních.

- **Vybuduje dobrou slovní zásobu.** Průzkum americké společnosti Cengage, která se zabývá vzděláváním, ukázal, že 69 procent zaměstnavatelů hledá zaměstnance s tzv. soft skills, tedy měkkými schopnostmi, které zahrnují i dovednost dobře komunikovat. Čtení je skvělý způsob, jak získávat novou slovní zásobu a také pochopit, v jakém kontextu se konkrétní slova používají. Ve škole i v práci k nezaplacení...

- **Dodá znalosti i informace.** A to zábavnou formou. Zeměpis, dějepis, přírodopis, technické znalost atd. atd. – to vše v jednom balení a ještě tak, že dítě od písmen nemůže odtrhnout oči.

- **Recept na zmírnění stresu.** Čtení snižuje vnitřní napětí stejně jako jóga. Alespoň podle studie z roku 2009, která zjistila, že už 30 minut čtení stlačilo dolů krevní tlak a uvolnilo stres.

- **Zajistí dobrý spánek.** Lékaři ze slavné americké Mayo Clinic doporučují čtení jako součást spací rutiny. Ale pozor, platí, že je třeba číst z papíru, nikoli digitálně, protože světlo vyzařované elektronickými zařízeními spánek spíše ruší, než navozuje.

Jak na to

V určitém věku by děti měly už číst samy, ale ne vždycky se jim chce. Louise Baigelmanová, ředitelka mezinárodní neziskové vzdělávací platformy Story Shares, dává rodičům tipy, co s tím:

- **Ať klidně čtou pořád dokola.** Pokud sahají po stále stejné knížce, nechte je. Opakované čtení pomáhá vylepšit rychlost a přesnost. Bude se jim číst snáz a snáz.

- **Neodcházejte z domu bez knížky.** Pokaždé když jdete třeba k doktorovi, jedete vlakem..., v podstatě kamkoliv. Dítě se zabaví a naučí se, že na čtení se vždycky nějaká knížka najde.

- **Čtení je aktivita za odměnu.** Nedělejte tu chybu, že dětem dovolíte za odměnu počítač či televizi, zato číst budou muset za trest.

- **Vyberte ty pravé knihy.** To je hodně důležité, nikoho nebaví, čemu nerozumí. Ani to, co je naopak příliš snadné. Knihkupci jistě rádi poradí.

- **Spojte čtení s realitou.** Například pokud čte dítě o fotbale, zeptejte se, jestli má podobné zkušenosti s kopáním do míče. Zkuste výlet na místa, jež jsou s knihou spojená. Je to rodinná zábava na celý den a příběh bude mít najednou mnohem větší význam. Za knížkami můžete přímo i vyrazit – stačí se inspirovat našimi tipy.

ZUZANA MUSÁLKOVÁ,
LENKA HLOUŠKOVÁ

NA VÝSTAVU za Velkým Vontem

Jedno velké literární dobrodružství můžete v Praze aktuálně zažít i díky skvělé výstavě Město jako přízrak/ Pražské inspirace Jaroslava Foglara v domě U Zlatého prstenu.

Vypravte se do tajemných Stínadel – k tomu, abyste odhalili vše, co máte a potřebujete k získání odměny, vám poslouží sada karet doplněná o pátrací list. Stačí je vzít do rukou, plnit jeden úkol za druhým, k cíli vás pak dovede sestavená zpráva. A nezdolní pátrači milující Foglarova vyprávění mohou následně vyjít ještě do ulic zahrát si venkovní hru nazvanou Stínadla. Čeká na ně 17 úkolů na 17 místech. Najdete je ve slepé mapě, která je k dispozici v muzeu a jež vás k nim spolehlivě povede.

Nechystáte se do Prahy? Milujete foglarovky a máte to blíž do Ledče nad Sázavou? Pak navštivte tamní Muzeum Jaroslava Foglara. Vzniklo nedaleko míst, která spisovatel také miloval. Ve Sluneční zátoce na tamní louce pořádá od poloviny 20. let do roku 1945 skautské tábory. I o nich rád a hodně psal.

Foto Muzeum hlavního města Prahy

KNIHOVNY nabízejí dobrodružství

- ČR má nejhustší síť knihoven na světě, tak proč toho nevyužít? Děti tu mají obrovský výběr a ochotné knihovnice a knihovníci jim mohou doporučit spoustu nádherných knížek na míru.

- Navíc to už zdaleka nejsou jen místa, kde knihy leží v policích. Mnohde se stávají multikulturními centry, v nichž mohou děti svůj čas trávit i aktivně – pořádají se zde různé hravé i naučné akce, stačí se jen porozhlédnout po svém okolí.

- **Noc s Andersenem** je celostátní akce přímo vymyšlená na podporu dětského čtení a koná se každý rok víceméně na den výročí narození dánského pohádkáře Hanse Christiana Andersena. Letošní ročník proběhne v pátek 1. dubna. Děti mohou strávit celou noc ve své lokální knihovně, poslouchat předčítání a dozvědět se hodně o tom, jaká literatura by je mohla zajímat.

- Za knihami lze vyrazit i na knižní veletrhy, festivaly a výstavy. Nejznámější je asi Svět knihy, který bude letos v červnu probíhat v Praze, festival Humbook se zase zaměřuje na populární sci-fi a fantasy literaturu, na Moravě můžete navštívit Knižní festival Ostrava a organizují se i mnohé menší akce a prodejní výstavy.

Foto www.sladovna.cz

ZA ILUSTRACEMI do Sladovny

Pro nejmenší čtenáře, kteří ještě neovládají písmenka, je ideálním cílem literárního výletu písecká Sladovna. Ve svém Hnízdě nabízí exkurzi do světa ilustrací, které k dětským knihám rozhodně patří. Obrázky oblíbených výtvarníků vyprávějí osobité příběhy, do nichž mohou zájemci volně vstupovat, dotvářet je nebo s nimi jen plout ve svých fantaziích. K tomu jim mimo jiné poslouží díla Josefa Lady, Josefa Čapka, Jiřího Trnky, Josefa Palečka, Daisy Mrázkové Andrey Tachezy, Galiny Miklinové, Pavla Čecha, Karla Svolinského či Karla Kubašty.

Foto www.zvidavci.cz

DO PŘÍRODY za dinosaury

Za příběhy reálného prehistorického tvora se vydáte s knihou Lucie Rybové Záhada jednoho dinosaura. Jeho tajemství rozplétá v rámci bojovky, v níž provází malé čtenáře druhohorami ve středních Čechách, kde žil poměrně neznámý Burianosaurus augustai. Jeho zachovalá stehenní kost nalezená u obce Mezholezy v roce 2003 naznačuje, že byl dlouhý tři až čtyři metry. Svě jméno dostal od archeologa Daniela Madii po slavných autorech knih a ilustrací z pravěku Zdeňku Burianovi a Josefu Augustovi. Součástí knihy jsou i puzzle, z nichž tvora složíte.

DO PLANETÁRIA za hvězdami a sci-fi

Zájem o vesmír v mnohých probudily knihy z žánru fantasy a sci-fi. I hlavní hrdina knihy Tajemství planety Dor autorky Denisy Kimlové, jedenáctiletý Prokop, poznává, čeho všeho může dosáhnout, pokud se naučí věřit sám sobě. Jeho cesta se odehrává jak na Zemi, tak ve vesmíru, kde se dá objevit leccos. Tak zkuste vyrazit do hvězdárny či planetária, kterých je u nás víc než šedesát. Dobře vybavená zařízení jsou v Praze, Brně, Ostravě nebo v Plzni. Místní pracovníci dětem také mnohé vysvětlí včetně toho, že spousta planet na své objevení teprve čeká. Pořádají se tu také různé zajímavé akce a např. v plzeňské Techmanii najdete i projekci 3D planetária.

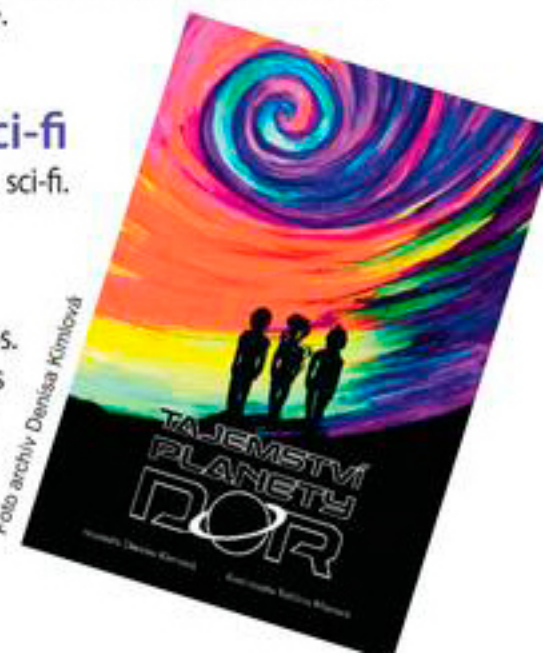

Foto archivu Denisy Kimlové